

Protocol Sociale Veiligheid en Pesten

Voorwoord

Beste ouders en collega's,

Een kind kan pas groeien, leren en bloeien als het zich veilig en geaccepteerd voelt. Bij Kindcentrum De Optimist geloven we dat een veilige schoolomgeving de absolute basis is van goed onderwijs. Toch is het een realiteit dat overal waar mensen samenkomen, en dus ook waar kinderen spelen en leren, grenzen weleens worden overschreden. Pesten is een ingewikkeld groepsproces dat grote impact kan hebben op het welzijn van een kind.

Omdat we pesten uiterst serieus nemen, is dit Protocol Sociale Veiligheid en Pesten opgesteld. In dit protocol lees je hoe wij werken aan een positief groepsklimaat, hoe we signalen van pesten herkennen en wie welke verantwoordelijkheid draagt als het toch misgaat. Samen zorgen we ervoor dat Kindcentrum De Optimist voor elk kind een veilige haven is en blijft.

Met vriendelijke groet,

Directie en Team KC De Optimist

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inhoudsopgave	2
1. Inleiding & Visie	3
1.1 Het belang van sociale veiligheid	3
1.2 Onze visie op gedrag	3
2. Wat is pesten? (Theorie en Herkenning)	5
2.1 Pesten versus plagen	5
2.2 Vormen van pesten	5
2.3 Rollen binnen de groep	5
2.4 De impact van pesten	6
3. Preventie: Hoe voorkomen we pesten?	7
3.1 Vaste afspraken en toezicht	7
3.2 Structureel lesaanbod	7
3.3 Signaleren en volgen	7
3.4 Extra ondersteuning (Individuele trajecten)	8
4. Handelen bij pesten: Het Protocol	9
4.1 Signalen herkennen	9
4.2 Wat kun je doen als kind?	9
4.3 Wat kunnen ouders doen?	9
4.4 Wat kun je doen als leerkracht?	10
4.5 Wat kun je doen als Intern Begeleider (IB)?	10
4.6 Wat kun je doen als directie?	11
4.7 Stappenplan voor de school	11
5. Specifieke situaties: Sociale Media	12
5.1 Pestgedrag via sociale media op school	12
5.2 Pestgedrag via sociale media buiten school	12
5.3 Bewust online gedrag	12
6. Escalatie, Hulp & Consequenties	13
6.1 Wie is je aanspreekpunt?	13
6.2 Vertrouwenspersoon en klachtenregeling	13
6.3 Uiterste consequenties	13

1. Inleiding & Visie

1.1 Het belang van sociale veiligheid

Een kind kan zich pas optimaal ontwikkelen in een omgeving die als veilig wordt ervaren. Omdat er overal waar mensen samenwerken weleens pestgedrag voorkomt, realiseren wij ons dat dit op onze school niet anders is. Alle kinderen hebben recht op een veilige schoolomgeving. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de school, de kinderen en de ouders om ervoor te zorgen dat iedereen zich op school prettig voelt en blijft voelen.

Om dit te bereiken investeren wij elk schooljaar in een sterk schoolklimaat, want hoe beter je elkaar kent, hoe veiliger je je voelt. We willen elkaar kunnen vertrouwen en helpen. Dit geldt voor zowel de kinderen, de collega's als de ouders in de school. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

1.2 Onze visie op gedrag

Binnen KC De Optimist besteden we veel tijd om kinderen inzicht te geven in hun eigen handelen, zodat ze leren dat gedrag een keuze is. We geven ze handvatten over hoe ze kunnen reageren op ongewenst gedrag.

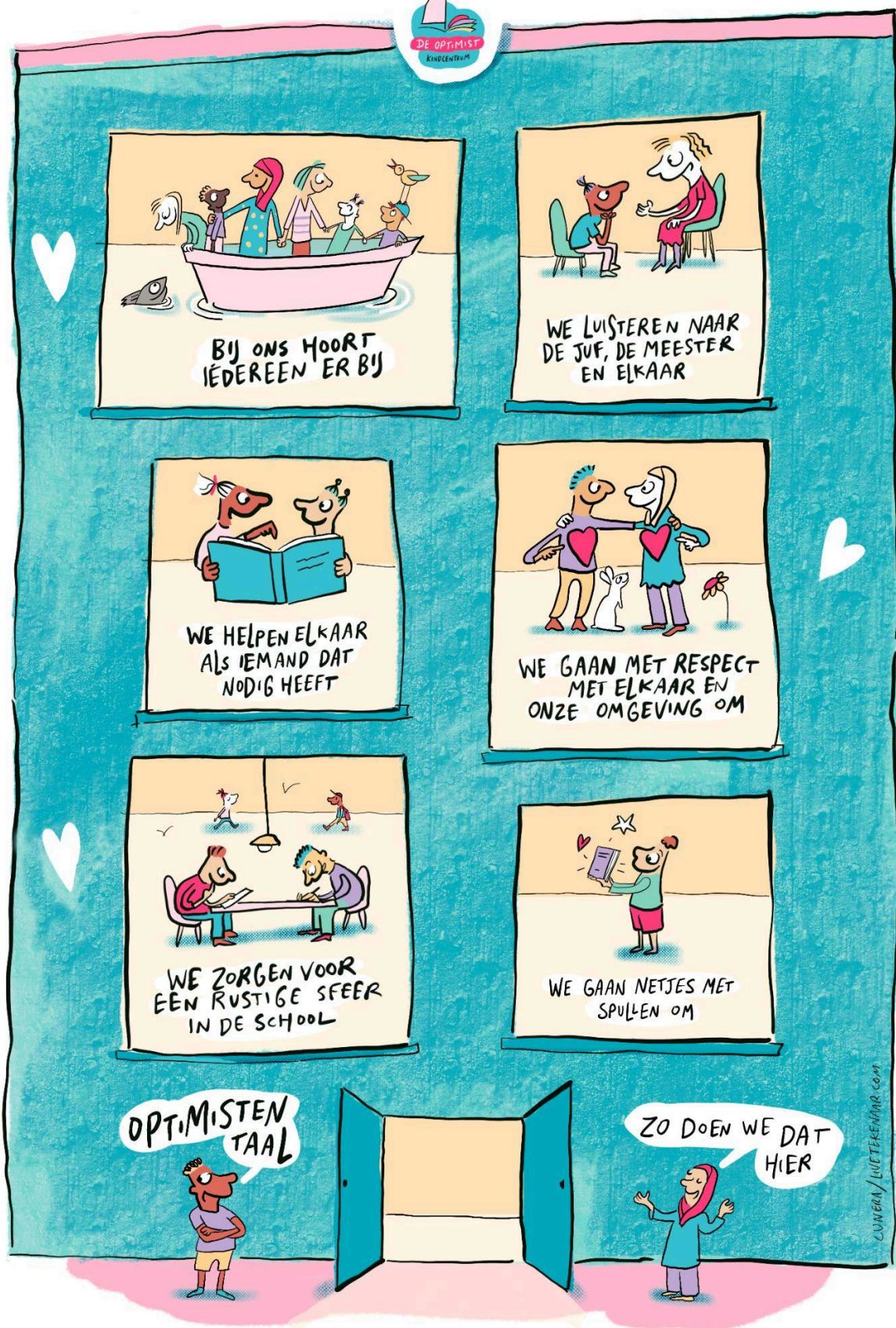
Om verwachtingen helder te maken, werken we met basisafspraken ("Optimistentaal"). Door deze regels en afspraken zichtbaar op te hangen, kunnen kinderen en volwassenen elkaar bij ongewenste situaties gemakkelijker hierop aanspreken. Onze vaste afspraken zijn:

- Bij ons hoort iedereen erbij.
- We luisteren naar de juf, de meester en elkaar.
- We helpen elkaar als iemand dat nodig heeft.
- We gaan met respect met elkaar en onze omgeving om.
- We zorgen voor een rustige sfeer in de school.
- We gaan netjes met spullen om.

1.3 De voorbeeldrol van leerkrachten en ouders

Het bekende gezegde 'goed voorbeeld doet goed volgen' is sterk van toepassing op onze visie. Het voorbeeldgedrag van zowel leerkrachten als ouders is van groot belang bij het tegengaan van pesten. Er wordt namelijk aanzienlijk minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de onderlinge omgang, waar verschillen worden geaccepteerd en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar worden uitgesproken.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders of kinderen wordt op onze school dan ook niet geaccepteerd. We verwachten van leerkrachten en ouders dat zij een duidelijke stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

LUNBERG/LUETRENAAR.COM

Afbeelding bij 1.2 Onze visie op gedrag: Optimistentaal

2. Wat is pesten? (Theorie en Herkenning)

2.1 Pesten versus plagen

Het verschil tussen plagen en pesten is niet altijd direct duidelijk, maar het is van groot belang om dit onderscheid te maken.

- **Plagen:** Plagen is meestal eenmalig, gebeurt openlijk en is bedoeld als een grapje. Bij plagen is iedereen even sterk, zijn de rollen gelijkwaardig en wisselt het af wie er plaagt. Beide kinderen kunnen erom lachen, ze spelen daarna vaak gewoon weer samen en er zijn geen nadelige of vervelende gevolgen.
- **Pesten:** Pesten is structureel negatief gedrag dat vaak stiekem plaatsvindt. Het gebeurt steeds opnieuw en de intentie is om een ander bewust schade toe te brengen of te vernederen. Er is sprake van een machtsverschil: de één is sterker dan de ander. De leerling die gepest wordt, voelt zich daardoor bang, verdrietig of buitengesloten.

2.2 Vormen van pesten

Pestgedrag is niet altijd direct zichtbaar. Het kan zich op de volgende manieren uiten:

- **Fysiek pesten:** Lichamelijk of materieel geweld, zoals slaan, duwen of het vernielen van andermans spullen. Dit is vaak goed zichtbaar, maar komt minder vaak voor naarmate de kinderen ouder worden.
- **Verbaal pesten:** Iemand met woorden pijn doen, bijvoorbeeld door uitschelden, belachelijk maken of vernederen. Het is minder direct zichtbaar dan fysiek geweld, maar het kan heel diep ingrijpen op het zelfbeeld van de leerling.
- **Relationeel pesten:** Het bewust buitensluiten of isoleren van een kind, of het met opzet beschadigen van diens reputatie. Omdat dit zich vaak onder de oppervlakte afspeelt, is het heel lastig te signaleren.
- **Cyberpesten:** Pesten via digitale kanalen, zoals sociale media of in groepsapps. Het is extra ingrijpend omdat het vaak anoniem is en het na schooltijd gewoon doorgaat; hierdoor voelt het slachtoffer zich extra machteloos.

2.3 Rollen binnen de groep

Pesten is een groepsproces. Binnen de dynamiek van pesten kunnen we de volgende rollen onderscheiden:

- **De pester:** Is vaak dominant en neemt het initiatief tot het pesten, waarbij hij/zij vaak anderen aanstuurt. Het motief is meestal om de eigen status te behouden of te vergroten.
- **De meeloper (assistent of bekrachtiger):** Deze leerling wil er graag bij horen en is bang om zelf buiten de groep te vallen. De meeloper doet actief mee aan het pesten of moedigt de pester vanaf de zijlijn aan, bijvoorbeeld door te lachen of te juichen.
- **Het slachtoffer:** Het doelwit van het pesten. Dit is vaak een kind met een zwakkere sociale positie of weinig populariteit binnen de klas.

- **De bully-victim:** Dit is een leerling die zelf pest, maar óók gepest wordt. Deze kinderen zijn vaak impulsief en onvoorspelbaar. Ze voelen zich onveilig en worstelen met hun plek in de groep.
- **De verdediger:** Neemt het op voor het slachtoffer. Dit gebeurt door het slachtoffer te steunen of door te proberen de pester te stoppen.
- **De omstander:** Is bij het pesten aanwezig, maar grijpt niet in. Een omstander kijkt alleen maar toe, negeert de situatie of loopt weg.

2.4 De impact van pesten

De gevolgen van pesten zijn groot en kunnen langdurig zijn:

- **Zelfbeeld en gezondheid:** Kinderen die gepest worden ervaren vaak een negatiever zelfbeeld, hebben minder zelfvertrouwen ("Ik ben niet goed genoeg") en dit kan zelfs doorwerken tot ver in de volwassenheid. Pesten verhoogt de kans op eenzaamheid, depressieve klachten en angst. Daarnaast kan stress zich uiten in lichamelijke problemen, zoals slaapproblemen, hoofdpijn of buikpijn.
- **Schoolprestaties en relaties:** Pesten heeft een flinke impact op de schoolse uitkomsten: het leidt vaak tot lagere prestaties, concentratieproblemen en een verminderde motivatie. Ook het hoger verzuim is een bekend risico. Op sociaal vlak hebben slachtoffers vaak moeite met het opbouwen van vriendschappen of hebben ze minder stabiele vriendschappen.

3. Preventie: Hoe voorkomen we pesten?

3.1 Vaste afspraken en toezicht

- **Gouden en Zilveren weken:** Aan het begin van het schooljaar vormt een groep zich, wat de sfeer voor de rest van het jaar in grote mate bepaalt. Daarom zetten we per bouw een lessenplan 'Gouden Weken' in om heel bewust te bouwen aan groepsvorming en een positief, veilig klimaat. Na de kerstvakantie doorlopen we dit proces opnieuw tijdens de zogenaamde 'Zilveren Weken', om de gemaakte afspraken op te frissen en de positieve groeps sfeer te versterken.
- **Zichtbare regels:** Elke leerkracht stelt samen met de klas eigen regels en afspraken op. Deze worden zichtbaar in het lokaal opgehangen.
- **Gezamenlijk toezicht:** Een belangrijk onderdeel van onze pestpreventie is het gezamenlijk toezicht houden in de gemeenschappelijke ruimtes. Medewerkers waarschuwen bij ongewenst gedrag om incidenten te voorkomen en geven juist complimenten aan kinderen die op de juiste manier reageren. Incidenten worden altijd consequent geregistreerd in ons leerlingvolgsysteem Parnassys.

3.2 Structureel lesaanbod

Om de sociale veiligheid te vergroten, bieden we diverse programma's aan:

- **Sociaal-emotionele ontwikkeling (SOEMO en Kwink):** Dit schooljaar maken we gebruik van SOEMO, een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Vanaf volgend schooljaar stappen we over op de methode Kwink. De nadruk ligt hierbij op preventie: het structureel aanleren van sociaal-emotionele vaardigheden, zodat kinderen op een adequate en positieve manier leren omgaan met zichzelf, andere kinderen en volwassenen.
- **Dramalessen (TIJ):** In samenwerking met jeugdtheaterschool TIJ worden dramalessen en coöperatieve werkvormen ingezet. Dit stimuleert een positieve sfeer en helpt kinderen om op een natuurlijke, speelse manier contact te maken.

3.3 Signaleren en volgen

Om goed in de gaten te houden hoe het met de kinderen gaat, zetten we verschillende middelen in. Hierbij vertrouwen we allereerst op de professionele blik van de leerkracht, ondersteund door diverse volgsystemen:

- **Observaties en groepsbesprekingen:** Het signaleren begint bij de dagelijkse observaties van de leerkracht, zowel in de klas als tijdens het buitenspelen. Deze observaties en de groepsdynamiek worden structureel besproken met collega's en de Intern Begeleider tijdens de (vaste) groepsbesprekingen.
- **Leerlingvolgsysteem 'Inzichtelijk':** De onderbouw gebruikt dit systeem om naast de cognitieve ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen bij te houden.
- **SCOL vragenlijsten:** Twee keer per jaar nemen leerkrachten deze lijsten af. Dit expertsysteem helpt de leerkracht via observaties en analyses om concrete doelen en handelingssuggesties op te stellen voor de groep of een individuele leerling.

- **Jaarlijkse vragenlijst:** Jaarlijks wordt de verplichte vragenlijst omtrent sociale veiligheid afgenomen bij de kinderen uit groep 6, 7 en 8, evenals bij de ouders en medewerkers.

3.4 Extra ondersteuning (Individuele trajecten)

Als de preventieve basisondersteuning niet voldoende is, kunnen we via onze Ouder Kind Adviseur (OKA) specifieke, individuele trajecten of groepstrainingen aanvragen. Enkele voorbeelden van deze trainingen zijn:

- **Semmi training:** Dit is een begeleidingstraject (Psychomotorische Therapie - PMT) waarbij spel en beweging centraal staan om kinderen mentaal te laten ontwikkelen. We werken hierbij systemisch; ouders en leerkrachten worden nauw betrokken en de focus ligt sterk op de kwaliteiten van het kind.
- **SoVa-training (MOC 't Kabouterhuis):** Deze training is specifiek bedoeld voor jonge kinderen (4-6 jaar) die moeite hebben met het ontwikkelen van hun sociale vaardigheden. Zowel de leerkrachten als de Intern Begeleider (IB'er) en OKA worden hier intensief bij betrokken.

4. Handelen bij pesten: Het Protocol

Het doel van dit protocol is om de vervelende gevolgen van pesten te verminderen voor de gepeste, de pester en de rest van de groep.

4.1 Signalen herkennen

Omdat de leerkracht een belangrijk verschil kan maken, is het cruciaal dat ouders en kinderen direct naar de leerkracht stappen als zij vermoeden dat er gepest wordt (ook als het niet het eigen kind betreft). Pestgedrag is niet altijd direct zichtbaar, waardoor ouders en leerkrachten extra alert moeten zijn. Signalen die kunnen wijzen op pesten zijn onder andere:

- Niet meer graag naar school willen gaan.
- Niet meer met vriendjes of vriendinnetjes willen spelen.
- Onrustig slapen met slechte dromen en/of bedplassen.
- Een verslechtering van de schoolresultaten tonen.
- Klagen over lichamelijke (psychosomatische) verschijnselen, zoals buikpijn of hoofdpijn.
- Groepsactiviteiten willen vermijden, zoals buiten spelen in de pauze, overblijven, gymmen of schoolreisjes en excursies.

4.2 Wat kun je doen als kind?

- **Als jij pest:**
 - Stop het pesten! Vandaag nog. Begin met je excuses te maken tegen het kind dat jij pest.
 - Denk na over het verschil tussen pesten en plagen. Wanneer ga je te ver en kwets je iemand?
 - Bedenk dat het niet stoer is om te pesten, maar gemeen.
- **Als jij wordt gepest:**
 - Bespreek samen met de leerkracht een manier om je grens aan te geven.
 - Houdt het niet op? Praat erover met iemand die je vertrouwt: je ouders, je leerkracht, de vertrouwenspersoon of de directie.
 - Luistert je leerkracht niet of niet genoeg naar je? Ga dan naar de Intern Begeleider.
 - Je kunt ook altijd (anoniem) praten met de Kindertelefoon (0800-0432) of kijken op www.pestweb.nl.
- **Als een ander kind wordt gepest:**
 - Doe niet mee met de pester.
 - Praat met de leerkracht of een andere volwassene (bijvoorbeeld je ouders).

4.3 Wat kunnen ouders doen?

- **Als jouw kind gepest wordt (of je signaleert het bij een ander):** Praat met de leerkracht, directie of vertrouwenspersoon. Meld het altijd, ook als het niet je eigen

kind betreft. Leer je kind overleggen over oplossingen en besteed extra aandacht aan het zelfvertrouwen (bijvoorbeeld door sport of complimenten).

- **Als jouw kind een ander pest:** Maak je kind duidelijk dat je volledig achter de aanpak van de school staat. Corrigeer ongewenst gedrag en prijs gewenst gedrag. Heeft je kind een ander pijn gedaan? Neem dan contact op met de ouders van de gepeste leerling; dit helpt vaak enorm om de lucht te klaren.

4.4 Wat kun je doen als leerkracht?

- **Als iemand uit jouw klas wordt gepest:**
 - **Neem het serieus:** Schenk aandacht aan incidenten (ook aan kleine). Stel niet uit en ga serieus met signalen om, ook al is er verschil in beleving. Vraag na of de afspraken zijn toegepast en bespreek de gewenste situatie met de kinderen.
 - **In de groep:** Stel pesten aan de orde naar aanleiding van een incident in een kringgesprek, of laat kinderen in rollenspellen uitwerken waarin goed en slecht gedrag zichtbaar wordt.
 - **Ouders inlichten:** Bij een heftig incident neem je direct contact op met de ouders van beide partijen. Vertel wat er is gebeurd, spreek af dat je ze op de hoogte houdt en vraag of zij er thuis over willen praten. Adviseer de ouders van de pester om contact te zoeken met de ouders van de gepeste.
 - **Registratie en Afspraken:** Zet het incident in Parnassys. Blijkt de oplossing onvoldoende? Maak een afspraak met de ouders, leg de gemaakte afspraken vast in Parnassys en mail deze naar de ouders (en kinderen) ter bevestiging.
 - **Hulp en Evaluatie:** Schakel indien nodig de hulp in van de coördinator sociale veiligheid, IB'er en/of directie. Evalueer minimaal twee keer met de ouders en kinderen; plan deze afspraken al tijdens het eerste gesprek.
 - **Borging:** Houd extra toezicht bij het verlaten/binnenkomen van het lokaal en in vrije situaties. Deel het protocol en de gemaakte afspraken met vakdocenten, TSO en BSO, en check regelmatig bij hen hoe het gaat.
 - **Klimaat:** Besteed veel aandacht aan een positief klimaat door groepsactiviteiten (bijv. aan de hand van de Gouden en Zilveren Weken, SOEMO/Kwink, Optimistentaal en het geven van complimenten).
- **Als iemand uit een andere klas wordt gepest:**
 - Ga serieus met signalen om, negeer ze niet en grijp in.
 - Vraag bij klachten na of de vaste afspraken (zoals 'Stop hou op' en 'Loop door') zijn toegepast.
 - Praat met en luister naar de betrokken kinderen.
 - Schakel direct de eigen leerkracht van deze leerlingen in.

4.5 Wat kun je doen als Intern Begeleider (IB)?

Wanneer er iemand op school wordt gepest, heeft de IB'er een ondersteunende en adviserende rol:

- Sta leerkrachten bij als daarom wordt gevraagd.
- Wijs de leerkracht op het protocol en reik preventie- en aanpakactiviteiten aan.

- Praat, op verzoek, met de betrokken ouders en kinderen.
- Verwijs naar hulpverlenende instellingen, boekjes, websites, etc.
- Overleg eventueel met de Ouder- en Kindadviseur (OKA), adviseur passend onderwijs of een andere externe partij.

4.6 Wat kun je doen als directie?

De directie is verantwoordelijk voor het grote geheel en de uiterste maatregelen:

- Houd het overzicht: wordt er alleen in een bepaalde klas gepest, of ook daarbuiten (schoolplein, gym, overblijf)? Kijk klassenbreed.
- Sta teamleden gevraagd en ongevraagd bij.
- Wijs leerkrachten op het protocol en aanpakactiviteiten (al dan niet via de IB'er).
- Houd in de gaten of schorsing of verwijdering nodig is en schakel daarbij tijdig het bestuur in.
- Zet sociale veiligheid/pesten als terugkerend onderwerp op de agenda van de teamvergadering.
- Evalueer of de preventieactiviteiten van de school voldoende zijn en zorg voor (bij)scholing van de leerkrachten.

4.7 Stappenplan voor de school

Wanneer vastgesteld is dat er sprake is van pesten, hanteert KC De Optimist een vast stappenplan:

- **Registreren:** De leerkracht zet het incident in het leerlingvolgsysteem Parnassys.
- **In gesprek met ouders:** Blijkt een eerdere oplossing onvoldoende te werken en stopt het gedrag niet, dan wordt er een afspraak gemaakt met de ouders van de betrokken kinderen om de situatie te bespreken. Ook deze incidenten worden in Parnassys geregistreerd.
- **Afspraken vastleggen:** De school vraagt de ouders of zij akkoord gaan met de gemaakte afspraken en noteert expliciet in Parnassys dat zij dit akkoord hebben gegeven. De afspraken worden daarnaast per mail naar de ouders en kinderen gestuurd met de vraag om deze akkoord te bevestigen.
- **Hulp inschakelen:** Indien het nodig is, wordt de hulp ingeroepen van de vertrouwenspersoon, de Intern Begeleider (IB'er) en/of de directie.
- **Evalueren:** Er wordt minimaal twee keer met de ouders en de betrokken kinderen geëvalueerd hoe het gaat. Deze evaluatieafspraken worden direct tijdens het eerste gesprek al ingepland.
- **Extra toezicht en informatie delen:** De school houdt extra toezicht in vrije situaties en bij het binnenkomen en verlaten van de lokalen. Tevens wordt het pestprotocol gedeeld met vakdocenten, de onderwijsassistente en medewerkers van de TSO en BSO, zodat iedereen op de hoogte is.

5. Specifieke situaties: Sociale Media

Cyberpesten en ongewenst gedrag via sociale media of in groepsapps vragen om een specifieke, alerte aanpak. Omdat dit gedrag vaak anoniem is en zich buiten het directe zicht afspeelt, maken we een duidelijk onderscheid tussen situaties op school en buiten school.

5.1 Pestgedrag via sociale media op school

Kinderen hebben op school geen toegang tot sociale media. Wel maken we voor ons onderwijs gebruik van andere digitale middelen waarop zij met elkaar kunnen communiceren, zoals e-mail, Google Classroom of Canva. Wanneer er tijdens schooltijd via deze kanalen sprake is van ongewenste communicatie of pestgedrag, treedt direct ons vaste protocol in werking. We gaan in gesprek met de betrokken kinderen en hun ouders, en we volgen nauwkeurig het stappenplan zoals beschreven in hoofdstuk 4 van dit document.

5.2 Pestgedrag via sociale media buiten school

Vaak gebeurt cyberpesten, zoals nare berichten in een WhatsApp-groep of via TikTok, na schooltijd. Als het pestgedrag buiten school heeft plaatsgevonden, verwachten wij van ouders dat zij een actieve rol op zich nemen bij het oplossen van het probleem.

- **Neem zelf contact op:** Wij adviseren ouders om contact op te nemen met de ouders van de andere betrokken kinderen en samen in gesprek te gaan met jullie kinderen.
- **Licht de school in:** Omdat cyberpesten buiten de schoolmuren bijna altijd van invloed is op de groepssfeer in de klas, is het van groot belang dat ouders de leerkracht zo snel mogelijk op de hoogte brengen.
- **Samenwerking:** Waar nodig kan de school vervolgens samen met de ouders de noodzakelijke stappen uit ons stappenplan (hoofdstuk 4) volgen om de rust in de groep te herstellen.

5.3 Bewust online gedrag

Om problemen online te voorkomen, hechten we als school veel waarde aan bewustwording rondom mediawijsheid. Onze belangrijkste basisregel hierbij is heel helder: we verwachten dat kinderen in de online wereld net zo respectvol met elkaar omgaan als in de echte wereld. De afspraken uit onze Optimistentaal gelden dus óók online.

Daarnaast geven we de volgende praktische regel mee: zorg dat je weet hoe digitale middelen en sociale media werken voordat je ze gebruikt, en zorg ervoor dat de privacy-instellingen goed staan.

6. Escalatie, Hulp & Consequenties

Ons uitgangspunt is altijd om ongewenst gedrag en pesten in een zo vroeg mogelijk stadium samen met de kinderen en ouders op te lossen. Hiervoor werken we vanuit een herstelgerichte aanpak. We kijken niet alleen naar straffen, maar vooral naar herstel en de sfeer in de groep.

6.1 Wie is je aanspreekpunt?

Als je vragen hebt of een melding wilt maken van ongewenst gedrag, hanteren we de volgende route:

1. De leerkracht: Altijd het eerste aanspreekpunt.
2. Vertrouwenspersoon / Intern Begeleider: Als de leerkracht er met de leerlingen (en ouders) niet uitkomt.
3. De directie: Voor structurele of zeer ernstige problemen waarbij extra maatregelen nodig zijn.

6.2 Vertrouwenspersoon en klachtenregeling

Wanneer onze gezamenlijke aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, of wanneer hetzelfde kind regelmatig bij verschillende pestincidenten betrokken is, kan inschakeling van een vertrouwenspersoon worden overwogen. De vertrouwenspersoon is het eerste, onafhankelijke aanspreekpunt als het gaat om onveilige en ongewenste situaties op school.

- **Interne vertrouwenspersoon:** Najat Amenkour
- **Externe vertrouwenspersoon (bij Staij):** Mirjam Hoedemaker

Daarnaast heeft KC De Optimist een formele klachtenregeling. Deze regeling beoogt een zorgvuldige behandeling van klachten; de volledige procedure hiervan staat beschreven in onze schoolgids.

6.3 Uiterste consequenties

Wij doen er als school alles aan om gedrag positief om te buigen en incidenten in goed overleg op te lossen. Als het ongewenste en onveilige gedrag echter, ondanks intensieve inspanningen van de school en de ouders, blijft voortduren en de veiligheid van andere kinderen in het geding is, kan sprake zijn van de volgende uiterste consequenties:

- Overplaatsing (al dan niet tijdelijk) naar een andere groep.
- Schorsing.
- Verwijdering van school.

Protocol sociale veiligheid en pesten KC de Optimist

Leerkrachtgedrag, sociale veiligheid. De vaste afspraken binnen onze school

In het begin van het schooljaar zetten we per bouw een gouden weken lessenplan in	<ul style="list-style-type: none"> Gouden weken Onderbouw Lessenplan gouden weken middenbouw... Gouden Weken TB/BB
Elke leerkracht geeft lessen vreedzame school en gouden weken.	Start schooljaar
Elke leerkracht maakt met de klas eigen regels en afspraken en hangt deze zichtbaar op	augustus/september
De onderbouw gebruikt leerlingvolgsysteem Inzichtelijk en houdt (naast de cognitieve ontwikkeling) de sociaal emotionele ontwikkeling daarin bij	Het hele schooljaar
Elke leerkracht neemt 2x per jaar de Hart & Ziel lijsten af en maakt waar nodig een actieplan. (Dit schooljaar gaan we op zoek naar een ander signaleringssysteem voor groep 3 t/m 8 omdat per september 2026 Hart en ziel stopt).	oktober en maart
We starten in schooljaar 2025-2026 met het afnemen van een sociogram	april
Elke leerkracht hanteert bij ernstig pestgedrag het stappenplan pesten uit dit protocol.	indien nodig
1x per jaar neemt de school de verplichte vragenlijst sociale veiligheid af aan groep 6,7,8.	maart/april
Volgen van de interne protocollen	<ul style="list-style-type: none"> Protocol grensoverschrijdend gedrag K... Groep 1-2 Protocol escalatieladder KC d... Protocol escalatieladder KC de Optimist ...

Protocol Sociale Veiligheid en Pesten KC De Optimist

1. Inleiding

Alleen in een omgeving die door het kind als veilig ervaren wordt, komt hij/zij tot ontwikkeling. Daar waar mensen samenwerken, krijg je te maken met pestgedrag. Op onze school is dat niet anders. Het is belangrijk dat je als school je verantwoordelijkheid neemt om kinderen te leren hoe hier mee om te gaan. Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

We besteden tijd om kinderen inzicht in het eigen handelen te geven zodat ze weten dat gedrag een keus is. We besteden veel aandacht aan het geven van handvatten hoe te reageren op ongewenst gedrag. Elk schooljaar investeren wij in een sterk schoolklimaat. Hoe beter je elkaar kent, hoe veiliger je je voelt. Op school willen we elkaar kunnen vertrouwen en helpen, dit geldt voor kinderen, voor collega's en voor ouders in de school. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Het bekende 'goed voorbeeld, doet goed volgen' gaat ook hier zeker op.

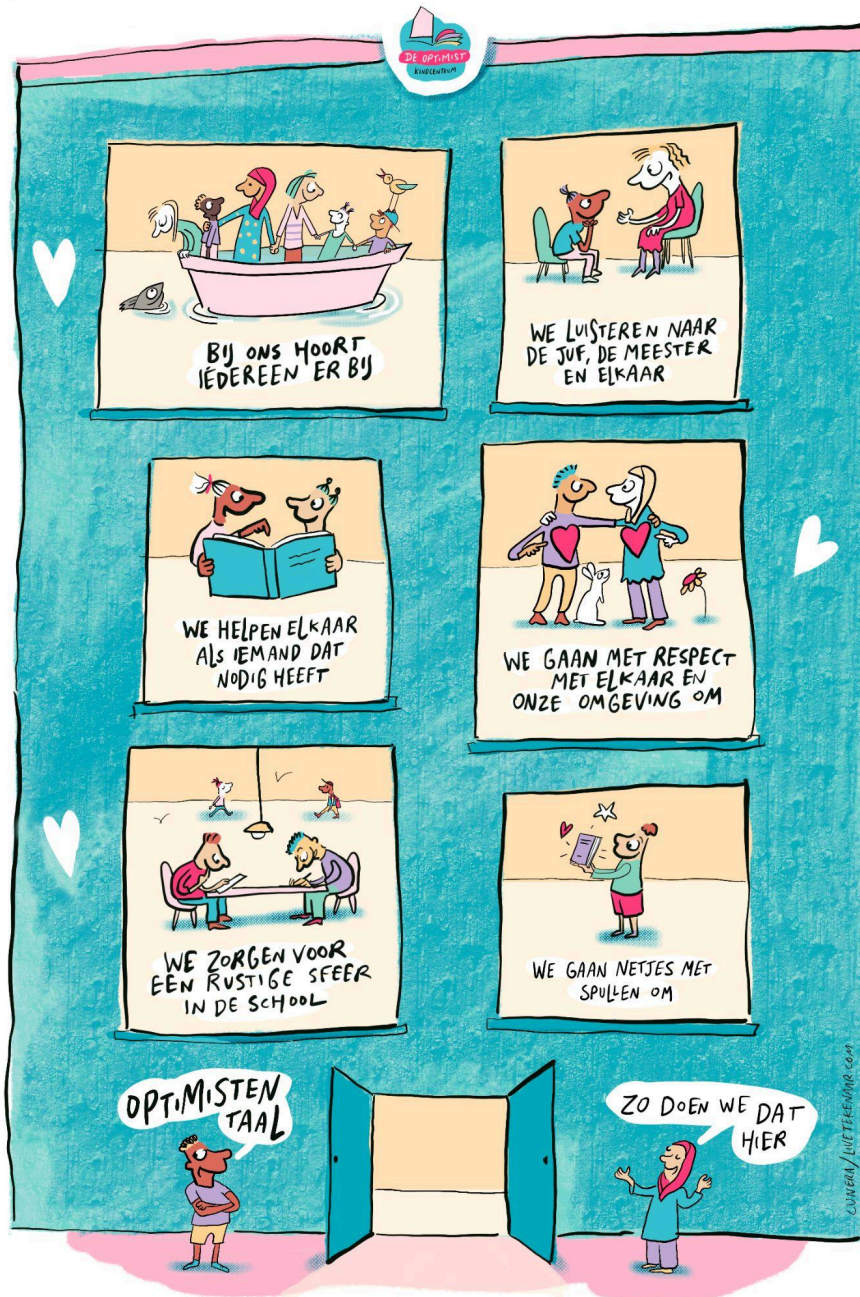
Alle kinderen hebben recht op een veilige schoolomgeving. Het is de verantwoordelijkheid van de school, kinderen en ouders samen, dat iedereen zich prettig voelt en blijft voelen. In dit protocol beschrijven we hoe de school zorg draagt voor een veilige omgeving. In het protocol staat ook beschreven wat school en ouders kunnen doen als er sprake is van pestgedrag.

Op pagina 1 staat beschreven welke vaste afspraken wij hebben binnen het team om preventief aandacht te besteden aan een gezonde dynamiek in de klas. Deze preventieve aanpak wordt ook verder in het protocol beschreven.

2. Preventie

2.1 Onze visie op gedrag Visie op Gedrag KC De Optimist

2.2 Voorbeeldgedrag leerkrachten en ouders

Het voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de kinderen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

2.3 Pesten of plagen?

Ondanks ons veilige schoolklimaat, moeten we er toch vanuit gaan dat ook bij ons niet ieder kind zich prettig en veilig voelt. Onder pestgedrag verstaan we zowel pesten als plagen. Plagen gebeurt eenmalig, meestal openlijk en voor de grap. Bij pesten gaat het om stiekem steeds terugkerend negatief gedrag, waarbij iemand de intentie heeft de ander te schaden. Er is meestal een verschil in macht tussen kinderen. Het verschil tussen plagen en pesten is niet altijd duidelijk, verschillen zijn o.a.:

	 Pesten	 Plagen
 Waarom?	 Iemand doet expres gemeen. De ander is verdrietig	 Het is een grapje. Iedereen lacht
 Hoe vaak?	 Het gebeurt vaak. Het blijft lang doorgaan	 Het gebeurt soms. Het duurt maar even
 Is het eerlijk?	 De één is sterker dan de ander	 Iedereen is even sterk. Je plaagt om de beurt
 Hoe voelt het?	 Je voelt je verdrietig, bang of alleen	 Je vindt het allebei leuk. Je speelt daarna samen
 Wat doet het?	 Je bent verdrietig. Je denkt dat je niet goed bent. Je voelt je naar	 Het is een grapje. Je voelt je nog steeds fijn

Groep 1-3

Pesten of plagen?

	 Pesten	 Plagen
 Waarom?	 Iemand doet expres een ander pijn	 Het is bedoeld als grapje en om samen te lachen
 Hoe vaak?	 Het gebeurt steeds opnieuw en gaat lang door	 Het gebeurt soms en is meestal snel weer voorbij
 Is het eerlijk?	 De één is sterker dan de ander	 Iedereen is even sterk. Het wisselt wie er plaagt
 Hoe voelt het?	 Je voelt je verdrietig, bang of buitengesloten	 Het is leuk voor iedereen. Je wordt soms zelfs betere vrienden
 Wat doet het?	 Je gaat je slechter voelen over jezelf, wordt verdrietig en je kunt minder goed leren	 Het doet geen pijn. Je blijft je gewoon fijn voelen

Groep 4-6

Pesten of plagen, wat is het verschil?

	 Pesten	 Plagen
 Waarom?	 Iemand doet expres gemeen om een ander pijn te doen of te vernederen	 Het is speels bedoeld en niet om iemand te kwetsen
 Hoe vaak?	 Het gebeurt vaak en kan lang doorgaan	 Het gebeurt kort en af en toe
 Relatie	 De pester is sterker. Bijvoorbeeld in hoe ze praten of doen. Of ze hebben meer vrienden	 Iedereen is even sterk. De rollen zijn gelijkwaardig. Het wisselt wie er plaagt
 Hoe het voelt	 Het slachtoffer voelt zich gekwetst, buitengesloten of bang	 Je kunt er allebei om lachen en soms versterkt het de vriendschap
 Wat het doet	 Pesten laat je slecht over jezelf denken. Je voelt je rot, hebt minder vrienden en leert slechter op school	 Het heeft meestal geen vervelende gevolgen

Groep 7 en 8

2.4 Signalen

Omdat de leerkracht een belangrijk verschil kan maken wanneer er meteen aandacht is voor pestgedrag, is het van belang dat kinderen en ouders (ook als het niet het eigen kind betreft) naar de leerkracht toe gaan, zodra zij signalen zien die zouden kunnen duiden op pestgedrag. Er zijn niet altijd zichtbare uitingen van pestgedrag. Daarom moeten ouders en leerkrachten extra alert zijn. Signalen die op pestgedrag zouden kunnen duiden zijn o.a.:

- Niet meer graag naar school gaan
- Niet meer met vriendjes of vriendinnetjes spelen
- Onrustig slapen met slechte dromen en/of bedplassen
- Verslechterende schoolresultaten tonen
- Klagen over psychosomatische verschijnselen (hoofdpijn, buikpijn etc.)
- Groepsactiviteiten willen vermijden zoals pauzes, overblijven, sporten, schoolreisjes/excursies.

Pestgedrag herkennen: dit zijn de vormen

Fysiek pesten

Pesten met lichamelijk of materieel geweld, zoals slaan, duwen of het vernielen van spullen. Het is vaak zichtbaar en herkenbaar, maar komt naarmate kinderen ouder worden steeds minder voor.

Voorbeeld

"Ik geef hem elke pauze even een duw, gewoon voor de grap."
"Ik heb drie knippen gezet in haar jas!"

Verbaal pesten

Pesten met woorden: uitschelden, vernederen of belachelijk maken. Het is vaak minder zichtbaar dan fysiek geweld, maar kan diep ingrijpen op het zelfbeeld van een leerling.

Voorbeeld

"Wat heb jij nou weer aan? Serieus..."
"Jij kunt ook echt niks hè, idioot!"

Relationeel pesten

Een leerling bewust buitensluiten, isoleren of zijn/haar reputatie beschadigen. Het speelt zich vaak onder de oppervlakte af en is daardoor lastig te signaleren.

Voorbeeld

"Jij mag niet meedoen, niemand wil jou erbij."
"Als je met haar speelt, hoor je er niet meer bij."

Cyberpesten

Pesten via digitale middelen, zoals sociale media of groepsapps. Het stopt niet na schooltijd en is vaak anoniem. Daardoor voelen slachtoffers zich extra machteloos.

Voorbeeld

"Ik heb die video op TikTok gezet, iedereen moet 'm zien!"
"Ik heb in de groepsapp gezegd dat ze stinkt!"

De verschillende rollen binnen het pesten

Pesten - de dader onder de loep

Leidende pester

Kenmerken: dominant, populair, agressief, zichtbaar, maar lang niet altijd geliefd.
Gedrag: begint pestgedrag en stuurt anderen aan, vaak subtiel en sociaal vaardig.
Motief: status behouden of vergroten.

Meeloper

Kenmerken: beïnvloedbaar, wil er graag bij horen. Fungeert als assistent of bekrachtiger.
Gedrag: assistent doet actief mee aan het pesten, bekrachtiger lacht of moedigt aan.
Motief: groepsdruk, angst om buiten de groep te vallen, status vergroten.

Bully-victim

Kenmerken: pest én wordt gepest, emotioneel instabiel, voelt zich onveilig, worstelt met plek in de groep.
Gedrag: onvoorspelbaar, impulsief, agressief én onzeker.
Motief: controle zoeken, zelfbevestiging, pijn maskeren.

Pesten als groepsproces

De zes rollen in een peestsituatie

De pester

Neemt het initiatief tot pesten, vaak populair en sociaal sterk, trekt anderen mee.

De assistent

Doet mee zodra de pester begint, volgt het pestgedrag, vaak ook populair.

De bekrachtiger

Moedigt pesten aan door te lachen, juichen of klappen, zonder zelf te pesten.

Het slachtoffer

Doelwit van pesten, vaak met een zwakke sociale positie en weinig populariteit.

De verdediger

Komt op voor het slachtoffer door de pester te stoppen of het slachtoffer te steunen.

De omstander

Is aanwezig, maar grijpt niet in; kijkt toe, loopt weg of negeert de situatie.

De impact van pesten, deel 1

Internaliserende problemen

2-3 x meer kans op depressieve klachten

Piekeren

Meer (sociale) angst

Lusteloos zijn

11 x meer kans op eenzaamheid

Niet durven praten

Zelfbeschadiging

Somber zijn

Suïcidale gevoelens

Wat kun je als leraar doen?

1. Let op stille signalen
2. Bouw een veilige sfeer
3. Doe check-ins met leerlingen

Wil je meer weten over pesten en klasdynamiek? Schrijf je in voor het gratis kennisdossier 'Pesten en klasdynamiek'

Externaliserende problemen

Agressief gedrag

Schelden

Opstandigheid

Boosheid

Emotionele reacties

Orde verstoren

Explosief gedrag

Impulsiviteit

Frustratie

Regels overtreden

Wat kun je als leraar doen?

1. Kijk achter het gedrag
2. Ga in gesprek, zie de leerling
3. Observeer met aandacht

De impact van pesten, deel 2

Zelfbeeld en zelfvertrouwen

"Ik ben niet goed genoeg"

Negatief zelfbeeld

"Ik hoor er niet bij"

Lager zelfvertrouwen

Meer risico op pesten door lager zelfvertrouwen

Werkt door tot ver in volwassenheid

Vicieuze cirkel: pesten ↔ zelfbeeld

"Het ligt aan mij"

Wat kun je als leraar doen?

1. Herken pesten en toets effect op zelfbeeld
2. Stimuleer succeservaringen
3. Versterk intern zelfvertrouwen (competentie, waardigheid)

Wil je meer weten over pesten en klasdynamiek? Schrijf je in voor het gratis kennisdossier 'Pesten en klasdynamiek'

Fysieke gezondheid

Hoofdpijn

Buikpijn

Misselijkheid

Vermoeidheid

Zenuwstelsel uit balans

Slaapproblemen

Overbelast stresssysteem

Aangetast immuunsysteem, zelfs tot in volwassenheid

Minder flexibel

Gewichtsproblemen

Stress

Wat kun je als leraar doen?

1. Neem lichamelijke signalen altijd serieus
2. Vraag door naar gevoel en context
3. Let op patronen Activeer Windi

De impact van pesten, deel 3

Sociale relaties

Weinig wederkerige vriendschappen

Lagere populariteit

Slechtere leerkracht-leerlingrelatie

1 op de 3 slachtoffers licht leerkracht in

Overmatig piekeren over pesten in vriendschappen kan schadelijk zijn

Lagere geliefdheid

Vrienden met lagere sociale vaardigheden

Minder stabiele vriendschappen

Vriendschap met andere slachtoffers

Lagere peer-status

Wat kun je als leraar doen?

1. Stimuleer positieve interacties tussen alle leerlingen
2. Bevorder vriendschappen
3. Bouw actief aan een vertrouwensband met alle leerlingen

Wil je meer weten over pesten en klasdynamiek? Schrijf je in voor het gratis kennisdossier 'Pesten en klasdynamiek'

Schoolse uitkomsten

Aandachtsproblemen

Lagere schoolprestaties

Verstoorde zelfregulatie

Minder betrokkenheid

Lagere motivatie

Moeilijker informatie verwerken

Hoger verzuim

Geen vragen stellen

Passief in groepsopdrachten

Negatief beeld van school

Uitval van school, thuiszitten

Wat kun je als leraar doen?

1. Let op signalen → cijfers, motivatie, betrokkenheid
2. Bespreek sensitief veranderingen
3. Geef feedback op inzet & proces

2.5 Het aanbod

Wat voor activiteiten doen wij op school om de sociale veiligheid te vergroten?

Burgerschap

Burgerschapsonderwijs draait om de kennis, vaardigheden en ervaringen die kinderen opdoen met betrekking tot de diverse en democratische samenleving. Kinderen worden zich bewust van de mogelijkheden om, samen met anderen, bij te dragen aan deze samenleving en democratie. Het gaat niet alleen om de maatschappij, maar ook om onze planeet, met aandacht voor wederzijdse relatie tussen mens en ecosystemen, nu en in de toekomst. We hebben een visie op burgerschap ontwikkeld binnen onze school

[W Burgerschap op Kindcentrum De Optimist.docx](#)

Grip op de groep

In het eerste blok staan groepsvorming en positief sociaal klimaat centraal. Dat is belangrijk, want in de eerste weken van het schooljaar vormt een groep zich. Als de groep zich uiteindelijk gevormd heeft, blijft het de rest van het jaar min of meer hetzelfde. Het is dus zaak om aan het begin van het schooljaar hier heel bewust mee om te gaan om de klas zo tot een positieve groep te helpen vormen. Daarom wordt per bouw een lessenplan goudenweken ingezet. [E Gouden weken Onderbouw](#)

[W Lessenplan gouden weken middenbouw.docx](#)

Drama lessen

Naast de “gouden weken” werken wij samen met jeugdtheaterschool TIJ. Door middel van drama lessen, samenwerkingsspelletjes en coöperatieve werkvormen wordt er kennisgemaakt en op een natuurlijke manier contact tussen kinderen gelegd. Tevens zorgen de lessen van TIJ ervoor dat er een positieve sfeer in de groepen gestimuleerd wordt.

Soemo

Om te werken aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze kinderen werken we onder andere met SOEMO. Dit is een aanpak waarbij per jaargroep verschillende themakaarten centraal staan. De nadruk van deze methode ligt op preventie. Door preventief te werken aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen, kan dit gebeuren in een positieve sfeer. Iedere leerling leert om op een adequate manier om te gaan met zichzelf, met andere kinderen, met volwassenen en met zijn omgeving. Kortom, onze kinderen leren zichzelf al op jonge leeftijd herkennen en zijn verbonden met algemeen gewaardeerde waarden en normen.

Sociaal-emotionele competenties:

Het ontwikkelen van de sociaal-emotionele competenties van onze kinderen is afhankelijk van drie belangrijke voorwaarden:

- Sociaal-emotionele woordenschat (bijv. boos, heimwee, schelden) begrijpen.
- Sociaal-emotionele vaardigheden verwerven (bijv. een afspraak afzeggen, niet tussen mensen doorlopen die met elkaar praten).
- Sociaal-emotionele vergissingen (bijv. iedereen is te vertrouwen, Brutalen hebben de halve wereld) vermijden.

2.6 Toezicht

Een onderdeel van pestpreventie is het gezamenlijk toezicht houden in gemeenschappelijke ruimtes. Medewerkers die ongewenst gedrag signaleren, waarschuwen kinderen om incidenten te voorkomen, en complimenteren kinderen die op de juiste wijze reageren. Iedereen reageert consequent op meldingen van ongewenst/pestgedrag. Medewerkers

houden elkaar op de hoogte van incidenten en/of risico's van incidenten. Incidenten worden geregistreerd in ons leerlingvolgsysteem Parnassys.

2.7 Afnemen vragenlijsten Sociale veiligheid

Jaarlijks vraagt de school kinderen, medewerkers en ouders een vragenlijst m.b.t. de sociale veiligheid in te vullen. De uitkomst bespreken we in het team en in de MR, mogelijk komen hier acties voor de school uit voort.

2.8 Signaleren

Wij gebruiken het volgsysteem Hart&Ziel!

Hart & Ziel is een expertsysteem dat meer doet dan het volgen van de leerling. De Hart & Ziel-leerkrachtvragenlijst geeft op basis van een analyse van observaties concrete doelen en handelingssuggesties. Op die manier wordt de leerkracht geholpen in het nadenken over een eventuele aanpak voor een groep of leerling. Met Hart & Ziel kan het gehele proces van handelingsgericht werken doorlopen worden, van signalering tot handelen.

2.9

Individuele trajecten binnen school

Via onze Ouder Kind Adviseur (OKA) kunnen wij individuele trajecten aanbieden. De aanmelding hiervoor gaat altijd eerst via één van onze intern begeleiders.

Hieronder een aantal voorbeelden van het aanbod:

Rots en water

Met de weerbaarheidstraining Rots en Water leer je wanneer je voor jezelf moet opkomen en wanneer het beter is om je ergens bij neer te leggen. Het is niet altijd makkelijk om je eigen grenzen aan te geven en tegelijk die van anderen te respecteren. De Rots- en Water-training leert je soms hard zijn als een rots en soms zacht als water. Voor wie? De training is bedoeld voor jongens en meiden (in aparte groepen) van 9 tot 18 jaar die het lastig vinden op een rustige manier voor zichzelf op te komen. Kinderen van de hoogste klassen van de basisschool kunnen de eerste acht lessen volgen. De andere lessen zijn voor jongeren die naar het voortgezet onderwijs gaan. Doel: Je krijgt meer zelfvertrouwen en staat daardoor sterker in je schoenen. Je leert beter omgaan met lastige situaties en daarin de goede keuzes te maken. Met Rots en Water leer je je woede en boosheid te beheersen en op een rustige manier voor jezelf op te komen. Je denkt na over wat je wel en niet wilt en hoe je dat duidelijk maakt. Ook leer je de grenzen van anderen te herkennen en te respecteren.

Bibbers de baas

Je bibbers de baas is een cognitief gedragstherapeutisch programma om faalangst bij kinderen van 9 tot 12 jaar te verminderen. Faalangst is een vorm van angst die opkomt als je moet presteren of als je denkt dat je iets moet presteren terwijl je bang bent dat het je niet gaat lukken. Faalangst is altijd gekoppeld aan iets wat moet, van jezelf of van een ander. Die angst werkt belemmerend, soms zelfs verlamdend. Kinderen met faalangst denken vanuit een negatief zelfbeeld. De vrees om te mislukken bepaalt hun denken. Ze zijn gefixeerd op het negatieve en geloven niet dat het ze ooit zal lukken. Er wordt pas van faalangst gesproken als de angst voor mislukking zo groot is dat de prestatie er (ernstig) onder gaat lijden. De verwachte prestatie blijft uit. Er zijn drie vormen faalangst: - Cognitieve faalangst: angst om slechte leer- en denkprestaties te laten zien ('Net wist ik het allemaal nog'). Het kind is bang voor een negatieve beoordeling hiervan door de leerkracht, ouders, klasgenoten en zichzelf. Leerprestaties raken geblokkeerd. - Sociale faalangst: angst om

afgewezen of negatief beoordeeld te worden door vrienden, klasgenoten, familie of andere groepen waar het kind bij hoort of graag bij wil horen ('Ze lachten me vast uit'). Sociale vaardigheden raken dan geblokkeerd. - Motorische faalangst: angst om fouten te maken bij het uitvoeren van lichamelijke handelingen. Daardoor raken motorische vaardigheden geblokkeerd (bv. bij gym, tekenen, schrijven)

Semmi training

De school vraagt een dergelijke training aan voor uw kind als individu, voor meerdere kinderen tegelijk of voor de gehele klas. Bij deze trainingen staat spel en beweging centraal, als middel om kinderen mentaal te laten ontwikkelen (PMT). Daarnaast komt het systeem rondom het kind in beweging, door ouders en leerkrachten nauw te betrekken bij het begeleidingstraject (systemisch denken). Op deze manier en door de nadruk te leggen op de kwaliteiten van kinderen (competentiemodel) worden positieve veranderingen teweeggebracht in hun gedrag, gedachten en gevoelens.

2.9 Preventie trainingen

Naast de individuele trajecten vanuit het OKT worden er ook 2 keer per jaar preventieve groepstrainingen aangeboden door de gemeente. Ook die aanmeldingen gaat eerst via de intern begeleider. De intern begeleider geeft de aanmelding door aan het OKT.

Hoera, ik durf! en Leer te Durven training (Prezens en Arkin)

- School kan minimaal 8 en maximaal 12 geschikte deelnemers selecteren
- Doelgroep: Kinderen en jongeren die soms onzeker zijn, weinig zelfvertrouwen hebben, angstig of somber zijn. Het zijn vaak de stille en teruggetrokken kinderen in de klas.
- Hoera, ik durf!: onderbouw PO; groep 2/3 of groep 3/4,
- Leer te Durven: middenbouw en bovenbouw PO; groep 5/6 of groep 6/7.
- Inzet van de IB-er en leerkrachten van de school. De IB-er is betrokken bij de selectie van de kinderen en het organiseren van de voorlichting, training (ruimte regelen, ouders benaderen, RCADS afnemen). Leerkrachten wonen de tussenevaluatie bij en dragen er zorg voor dat de kinderen ook buiten de training gestimuleerd worden te oefenen met de thema's van de training.
- Ruimte: school moet voor 9 of 10 weken (afhankelijk van de training), 90 minuten per bijeenkomst, een lokaal ter beschikking stellen. De dag en tijd gebeurt zoveel mogelijk in overleg, maar hierin wordt wel flexibiliteit van de school gevraagd.

Semmi-training

(varianten: sociale vaardigheden OF weerbaarheid OF emotieregulatie OF impulscontrole)

- School kan 5 geschikte deelnemers selecteren
- Doelgroep: Kinderen die in het geel scoren op de SDQ (milde sociaal emotionele problemen) en die moeite hebben op het gebied van de variant v/d semmi training die school kiest
- Leeftijd: maximaal 1 leerjaar verschil, geschikt voor de groepen 2 t/m 8.
- Inzet van de IB-er en leerkrachten van de school. De IB-er is betrokken bij de selectie van de kinderen en het organiseren van de training (ruimte regelen, ouders benaderen, aanmeldprocedure Hart en Ziel doorlopen,

leerkrachten SDQ laten invullen). Leerkrachten wonen een leerkrachtbijeenkomst bij en dragen er zorg voor dat de kinderen ook buiten de training gestimuleerd worden te oefenen met de thema's van de training.

- Ruimte: school moet voor 10 weken, 45 minuten per bijeenkomst, een speelzaal of gymzaal ter beschikking kunnen stellen. De dag en tijd gebeurt zoveel mogelijk in overleg, maar hierin wordt wel flexibiliteit van de school gevraagd.

SoVa training van MOC 't Kabouterhuis

- School kan 8 geschikte deelnemers selecteren

- Doelgroep: Kinderen van 4-6 jaar die moeite hebben of achterblijven met het ontwikkelen van sociale vaardigheden die nodig zijn op school en in de directe leefomgeving.

- Inzet van de ouder- kind adviseur, de IB-er en leerkrachten van de school. De IB-er en ouder- kind adviseur zijn

betrokken bij de selectie van de kinderen en het organiseren van de training (ruimte regelen, ouders benaderen,

informatie bij de leerkrachten op halen en aanmeldformulieren invullen. Leerkrachten en ouders lezen de mail na elke

trainingssessie en dragen er zorg voor dat de kinderen ook buiten de training gestimuleerd worden te oefenen met de

nieuw aangeleerde vaardigheden. De school moet voor 7 weken, 45 minuten per bijeenkomst, een lokaal ter

beschikking kunnen stellen. De dag en tijd gebeurt zoveel mogelijk in overleg, maar hierin wordt wel flexibiliteit van de school gevraagd.

- De OKA is co-trainer dus er moet iemand vanuit het OKT beschikbaar zijn voor het geven van de training.

KIES training van Family Matters

- School kan minimaal 6 en maximaal 8 geschikte deelnemers selecteren per KIES groep.

- Doelgroep: alle kinderen met gescheiden ouders

- Leeftijd: 4-6 jaar (KIES voor kleuters) 6-12 jaar (KIES PO gr 3 t/m gr 8) 12-18 jaar (KIES VO)

- Inzet van de Ouder en kindadviseurs, IB-er en leerkrachten van de school

- Ruimte, beschikbaar stellen voor periode van 6 weken, wekelijks bijeenkomst van 90 minuten. Lokaal, speel/gymzaal

- Ouder- en kindadviseurs en IB'ers krijgen van Family Matters een mail met in de bijlagen aangeleverd stukje voor in

de nieuwsbrief van school of mail aan ouders, het aanmeldformulier en de KIES flyer.

Ouders en ouder- en

kindadviseurs kunnen kinderen digitaal aanmelden op kiesamsterdam.nl.

5. HET HUIS van Stichting Sitara

- School kan 15 geschikte deelnemers per groep selecteren, We trainen jongens en meiden apart.

- Doelgroep: kinderen in groep 7 en 8 op het po en kinderen in de eerste en tweede klas vo, op scholen met hoge

diversiteit waar interculturele (identiteit)vraagstukken spelen.

- Leeftijd: 10 tot en met 14 jaar

- Inzet van de IB-er en leerkrachten van de school. De IB-er is betrokken bij de selectie van de kinderen en is aanwezig bij de tussen- en eidevaluatie en fungeert als contactpersoon als er vanuit signalering doorverwezen moet worden. Ook wordt samen met de IB-er de eerste opvoedersbijeenkomst georganiseerd. Sitara stuurt daarvoor mail met in de bijlagen een stukje voor in de nieuwsbrief van school of mail aan ouders, het toestemmingsformulier en een informatieblad over HET HUIS. Leerkrachten zijn aanwezig na de les ivm de mondelinge terugkoppeling.
- School moet voor 12 weken 150 minuten per bijeenkomst, een lokaal en digibord ter beschikking stellen per groep van 15 kinderen.

3 Protocol tegen pesten

Mocht vastgesteld zijn dat er sprake is van pesten, dan hanteert KC de Optimist dit protocol. Het protocol heeft tot doel vervelende gevolgen te verminderen voor zowel gepeste als pestende, als ook voor de rest van de groep . het protocol richt zich op vijf partijen die bij een peestsituatie betrokken Zijn:

1. De gepeste
2. De pester
3. De groep
4. De leerkracht(en)
5. De ouders/verzorgers.

Onze manier van werken is als volgt:

- Leerkracht, kinderen en ouders werken samen aan een goede oplossing van het probleem.
- Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt.
- De afspraken worden door kind, ouders en school ondertekend en in het kinddossier van parnassys bewaard.
- De afspraken bevatten consequenties voor de pester.
- Binnen een afgesproken periode vindt er minimaal twee keer een evaluatie plaats.
- Na incidenten begeleiden leerkrachten de kinderen en belonen zij ze voor het tonen van gewenst gedrag.
- Er worden specifieke instructies en waarschuwingen vooraf gegeven om te voorkomen dat pestgedrag beloond wordt door omstanders.
- Bij blijvend probleemgedrag wordt er door school doorverwezen naar externen.

3.1 Plan van aanpak bij pestgedrag

In onderstaand overzicht staan concrete handelingen die aangeven wat je kunt doen in het geval van een peestsituatie.

3.2 Wat kun je doen als ouder?

Een kind wordt gepest (ouder)

- Neem je kind serieus en praat met je kind.
- Praat altijd eerst met de leerkracht van je kind. Zij/hij pakt het probleem aan.
- Kom je er niet uit, praat met de intern begeleider.

- Praat eventueel met de directie of de vertrouwenspersoon van de school.
- Zoek eventueel hulp buiten school, de intern begeleider kan je daarbij helpen.
- Leer je kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Meld het pesten ook als je het bij een ander dan je eigen kind ziet gebeuren.
- Besteed veel aandacht aan het zelfrespect van je kind. Stimuleer hem/haar en geef complimenten.
- Stimuleer het kind om een sport te beoefenen. Hierdoor kan het kind bouwen aan zijn zelfvertrouwen.

Je kind pest (ouder)

- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pestgedrag te komen.
- Maak je kind duidelijk dat je achter de aanpak van de school staat.
- Corrigeer ongewenst gedrag van je kind en prijs gewenst gedrag.
- Leer je kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Afhankelijk van aard en ernst van het pesten kun je het bespreken met leerkracht, intern begeleider of directie, in een groter overleg.
- Zoek eventueel hulp buiten school, de intern begeleider kan je daarbij helpen.

3.3 Wat kun je doen als kind?

Jij pest (kind)

- Stop het pesten! Vandaag nog. Begin met je excuses te maken tegen het kind dat jij pest.
- Denk na over het verschil tussen pesten en plagen. Wanneer ga je te ver en kwets je iemand?
- Bedenk dat het niet stoer is om te pesten, maar gemeen.

Jij wordt gepest (kind)

- Bespreek samen met de juf een manier om je grens aan te geven.
- Houdt het niet op, praat erover met iemand die je vertrouwt: je ouders, je leerkracht, de vertrouwenspersoon, de directie.
- Luistert je leerkracht niet of niet genoeg naar je, ga dan naar de intern begeleider.
- Je kunt praten met de Kindertelefoon (0800-0432) of je kunt kijken op www.pestweb.nl

Een ander kind wordt gepest (kind)

- Doe niet mee met de pester
- Praat met de leerkracht of een andere volwassene (bijv. je ouders).

3.4 Wat kun je doen als leerkracht?

Iemand uit de klas wordt gepest (leerkracht)

- Schenk aandacht aan incidenten (ook aan kleine). Stel niet uit en ga serieus met de signalen om, ook al is er verschil in beleving en/of perceptie. Vraag bij klachten over pesten na en of de afspraken zijn toegepast. Bespreek oplossingen en de gewenste situatie met de betrokken kinderen.
- Pesten aan de orde stellen: naar aanleiding van een incident in kringgesprekken of in een les kinderen rollenspellen laten uitwerken waarin slecht en goed gedrag zichtbaar wordt.
- Is er sprake van een heftig incident neem direct contact op met de ouders van de beide partijen. Je meldt wat er gebeurd is en spreekt af de ouders op de hoogte te houden van je aanpak. Je vraagt de ouders er met hun kind over te praten. Heeft een kind een ander

kind pijn gedaan, geef dan het advies dat het helpt wanneer ouders van de pester ook contact opnemen met de ouders van de gepeste. Zet het incident in Parnassys.

- Blijkt de oplossing onvoldoende te werken en stopt het gedrag niet, maak een afspraak met de ouders van betrokken kinderen om over de situatie te spreken en registreer de incidenten in Parnassys. Vraag of ouders akkoord gaan met de afspraken en zet expliciet in Parnassys dat ze dit akkoord hebben gegeven.
- Mail de ouders en kinderen de afspraken en vraag ze deze akkoord te bevestigen.
- Schakel, indien nodig, de hulp in van de pestcoördinator, intern begeleider en/of directie.
- Evalueer minimaal twee keer met ouders van alle betrokken kinderen en kinderen hoe het gaat, plan deze afspraken al tijdens het eerste gesprek.
- Houd extra toezicht bij het verlaten en binnenkomen van de lokalen en in vrije situaties.
- Deel het pestprotocol met de vakdocenten, onderwijsassistente, TSO en BSO medewerkers. Iedereen binnen het KC de Optimist voert de afspraken uit. Check regelmatig bij deze collega's hoe het gaat en vraag ze jou als leerkracht op de hoogte te houden als er iets speelt.
- Besteed veel aandacht aan een positief klimaat door verschillende groepsactiviteiten (bijvoorbeeld a.d.h.v. Kanjertraining, Leefstijl, de Gouden weken, Grip op de groep, complimenten etc).

Iemand uit de andere klas wordt gepest (leerkracht)

- Ga serieus met signalen om, negeer de signalen niet, stel niet uit maar grijp in.
- Vraag bij klachten over pesten na of de afspraken *Stop hou op*, en *Loop door* zijn toegepast.
- Praat met en luister naar de betrokken kinderen.
- Schakel de betrokken leerkracht in.

3.5 Wat kun je doen als intern begeleider en directie?

Iemand op school wordt gepest (intern begeleider)

- Sta leerkrachten bij als daarom wordt gevraagd.
- Wijs de leerkracht op het protocol en reik ze preventie en aanpak activiteiten aan.
- Praat, op verzoek, met betrokken ouders en kinderen.
- Verwijs naar hulpgevende instellingen, boekjes, websites etc.
- Eventueel overleg met Ouder- kind adviseur of Adviseur passend onderwijs of andere externe.

Iemand op school wordt gepest (directie)

- Houd het overzicht of er alleen gepest wordt in een bepaalde klas, of daarbuiten (schoolplein, gym, overblijf, activiteiten) en kijk klassen breed.
- Sta teamleden gevraagd en ongevraagd bij.
- Wijs de leerkracht op het protocol en op aanpak activiteiten voor de klas al dan niet via de intern begeleider.
- Houd in de gaten of schorsing of verwijdering nodig is en schakel daarbij het bestuur in.
- Zet het onderwerp pesten als terugkerend onderwerp op de agenda van de teamvergadering.
- Evalueer of de preventieactiviteiten voldoende zijn.
- Zorg voor scholing van de leerkrachten.

4. Pestgedrag op de sociale media

4.1 Op school

Is er sprake van pestgedrag op de sociale media op school, dan gaan we in gesprek met de ouders en de kinderen volgens de stappen uit hoofdstuk 3.

4.2 Buiten school

Heeft het pestgedrag buiten school plaatsgevonden, dan verwachten wij van ouders dat zij een actieve rol op zich nemen bij het oplossen van het probleem. Neem als ouders contact op met de andere ouders van de betrokken kinderen en ga in gesprek met jullie kinderen. Omdat het probleem wel van invloed is op de groepssfeer in de klas, is het van belang dat ouders de leerkracht snel op de hoogte brengen. De school kan samen met de ouders de noodzakelijke stappen uit hoofdstuk 3 volgen.

De school hanteert de volgende regels m.b.t. het gebruik van sociale media:

1. Zorg dat je weet hoe de sociale media werken voordat je ze gebruikt, zorg dat de instellingen goed staan en je niet meer informatie deelt dan je wilt. Alles wat wordt gecommuniceerd via internet en sociale media, blijft nog lang vindbaar.
2. We behandelen elkaar netjes en met respect, en laten iedereen in zijn waarde. Daarom pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, en beschadigen we elkaar niet, en maken we elkaar niet zwart.
3. Is er sprake van pestgedrag dan volgen wij de stappen van ons pestprotocol. Kinderen en ouders van de betrokken partijen spreken we aan om samen te zorgen voor een veilig klimaat. Indien nodig volgen er passende maatregelen.
4. Iedereen is verantwoordelijk voor wat hij/zij zelf plaatst op sociale media, en kan daarop aangesproken worden. Ook het doorsturen (*forwarden*) en herplaatsen (*retweeten*) zijn handelingen waar je op aangesproken kunt worden.
5. We respecteren elkaars privacy. Bij het gebruik van internet en sociale media verspreiden we geen informatie, foto's of video's over anderen, als zij daar geen toestemming voor hebben gegeven, of als zij daar negatieve gevolgen van kunnen ondervinden.
6. kinderen en medewerkers van de school worden niet met elkaar 'vriend' op de sociale media, tenzij het gaat om een door de medewerkers gebruikt professioneel account.

5. Vertrouwenspersoon en klachtenregeling

Wanneer de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert of wanneer hetzelfde kind regelmatig bij verschillende pestincidenten betrokken is, kan inschakeling van de vertrouwenspersoon worden overwogen. De vertrouwenspersoon is het eerste aanspreekpunt als het gaat om onveilige en ongewenste situaties op school. Het KC de Optimist heeft een klachtenregeling en een intern vertrouwenspersoon (Najat Amenkour) en een extern vertrouwenspersoon (Mirjam Hoedemaker) bij Staij. De klachtenregeling beoogt een zorgvuldige behandeling van klachten en staat in de schoolgids.

6. Uiterste consequenties

Als het ongewenste gedrag, ondanks inspanningen van school en ouders, blijft voortduren, kan sprake zijn van de volgende uiterste consequenties:

- overplaatsing (al dan niet tijdelijk) naar een andere groep
- schorsing of verwijdering van school